

Helsingfors den 10 november 1937.

Strikte confidentiellt.

H. Herr Bergsingeniör I. Olsson,
Finspongs Metallverks Aktiebolag,
S t o c k h o l m.

Herr Bergsingeniören har säkert trott att jag för länge sedan totalt glömt bort vårt samtal i april och försummat att fullgöra mitt då givna löfte. Så har dock icke varit fallet. Tvärtom har nog frågan om grundandet av ett metallverk i Finland och därmed sammanhängande omständigheter hela tiden varit på min dagslista. Utredandet av frågan har dock gått trögt framåt, dels emedan jag själv varit mycket på resor, dels emedan de personer, med vilka jag har velat tala om saken i synnerhet under sommartiden mera sällan komma till Finlands Bank. Nu har jag dock kommit så långt att jag i saken kunnat bilda mig en uppfattning och kan meddela den åt Eder. Jag har kunnat konstatera:

- 1) att här finns ett starkt intresse för grundandet av ett finskt metallverk,
- 2) att sådant verk inom överskådlig framtid kommer i alla fall att startas i Finland,
- 3) att nästan alla de personer, med vilka jag i saken har diskuterat, hava ansett det vara ändamålsenligt att verket startas i samarbete med svensk sakkännedom och t.o.m. med deltagandet av

svenskt kapital.

Jag ber att få i korthet relatera mina diskussioner i saken med några ledande personer på olika områden.

Finansminister Tanner ansåg det vara mycket önskvärt att ett finskt metallverk kommer till stånd. Emedan vi för tillfället icke kunna alltför mycket, åtminstone icke kvantitativt mera utveckla vår träförädlingsindustri och vi i alla fall måste försöka skapa arbetstillfällen åt vårt folk och småningom höja dess levnadsstandard, måste vi uppbygga nya industrier, vilka ha naturliga förutsättningar i landet. Ett metallverk var enligt hans åsikt i detta avseende lämpligt och önskvärt.

Försvarsminister Niukkanen ansåg att åstadkommande av ett finskt metallverk i försvarets intresse var mycket viktigt och dess betydelse skall i framtiden i detta avseende fortfarande växa. Chefen för krigsekonomiska avdelningen i försvarsministeriet, överste Grandell har också i saken redan uppsatt en promemoria, som han tillställt direktionen för Outokumpu Oy, i vilken han föreslår att Outokumpu Oy skulle vidtaga åtgärder för åstadkommande av ett metallverk i Finland.

Verkställande direktören för Outokumpu Oy, bergsrådet Eero Mäkinen hade redan tidigare planlagt grundandet av ett finskt metallverk. Emedan Outokumpu Oy dock är ett statsföretag, har han varit rädd för kritiken att ett statsföretag utvidgar sig till ett annat område och därför icke ^{/taga}velat/ initiativ i saken. Däremot förklarade han att Outokumpu Oy skulle vara villig att med kapital deltaga i företaget om initiativet utginge från något annat håll. I anledning av överste Grandells promemoria har Outokumpu direktionen ånyo tagit frågan till prövning och håller bolaget just på att utreda i sammanhang därmed varande frågor, t.o.m. skaffa kostnadsförslag för

maskinerier o.s.v. Outokumpu Oy:s ställning har under nuvarande goda konjunkturer också blivit finansiellt mycket stark. Bolaget höjde i år sitt aktiekapital genom gratisemission från 45 miljoner till 135 miljoner och årets nettovinst kalkyleras till minst 80 miljoner mark.

Exportindustrins ledande män ha också enhälligt förklarat det vara mycket önskvärt att ett finskt metallverk kommer till stånd. Dock ha de lika enhälligt förklarat att emedan metallindustrin är helt främmande för dem de icke kunna övertaga ansvaret för firman. De framhöllo särskilt att, fast deras affärsförbindelser med utländska leverantörer av metallprodukter ha varit angenäma, skulle det vara för dem mycket bekvämare och i alla avseenden ändamålsenligare att få sina behov tillfredsställda från ett inhemskt verk.

Verkställande direktören för den stora Värtsilä-Maskin- och Brokoncernen, herr W. Wahlfors var också intresserad av att ett inhemskt metallverk kommer till stånd, men mot förmodan visade han icke något intresse för att deltaga i startandet av detsamma, motiverande detta med, att han för ögonblicket har händerna fulla i organiserandet och uppbyggandet av sin stora koncern.

En annan ledande metallman, bergsrådet Berndt Grönblom däremot visade mycket stort intresse för saken. Han hade genomgående undersökt Herr Bergsingeniörens kalkyler och i stort sett funnit dem hållbara, dock hade han vissa anmärkningar att göra baserade på ingående kännedom om arbetsförhållanden, arbetarnas vanor och andra speciellt finska förutsättningar. Han förklarade att ifall saken föres vidare, är han mycket intresserad att diskutera om saken med vederbörande och stå till tjänst i utredandet av frågan. Emedan hans stora stålverk, som först nu håller på att komma i gång, har bundit hans resurser, beklagade han att han icke själv med större belopp för ögonblicket

Bergsingenör I. Olsson, Finspongs Metallverks Ab., Stockholm.

10/11'37.

kunde komma med i ett nytt företag men nämnde att hans broder Direktör Edgar Grönblom, som för ögonblicket disponerar över stora likvida tillgångar, antagligen skulle vara intresserad att med kapital inträda i företaget.

Även bergsrådet Robert Lavonius, tidigare chef för Maskin- och Bronskoncernen, har visat mycket stort intresse för tanken. Han är för ögonblicket sysselsatt som försvarsministeriets expert vid byggandet av en kanonfabrik i Jyväskylä och intresserade sig för företaget särskilt från försvarsväsendets synpunkt. Jag vill härvid nämna att han är ordförande i direktionen för Finska Gummi Aktiebolaget, som kontrollerar Finska Kabel Aktiebolaget. Med sistnämnda firma har jag icke haft någon direkt förbindelse och känner icke personligen dess nya chef.

Det bästa sättet att vidare procedera i saken skulle jag nu anse vara att Herr Bergsingeniören vänder sig till bergsrådet Mäkinen. Han är enligt min åsikt den person i Finland, som för ögonblicket har bästa förutsättningar att föra saken vidare, diskutera och överenskomma om svenskt samarbete och samla en lämplig och tillräckligt stark intressegrupp här för startandet av metallverket. Jag tror att det är klokast av mig att icke här nämna de andra personer, som jag skulle själv anse de lämpligaste, utan att väljandet av dessa personer överlämnas åt bergsrådet Mäkinen. I alla fall anser jag att denna väg borde vara den bäst framkomliga.

Med utmärkt högaktning